

www.ketab.ir

Handwritten text in Arabic script, likely a library stamp or a note, located in the bottom right corner of the image.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۳۲-۲۷۶-۱

شماره کتابشناسی ملی: ۴۱۹۶۴۶۹

عنوان و نام پدیدآور: خطی زدلتنگی: یادگاری‌های دیوارنیش‌ت اصفهان/گردآوری تصویری محمدعلی صرامی؛ عکاسان غلامحسین عرب، [و دیگران]؛ پژوهش و خوانش حسین مسجدی.

مشخصات نشر: اصفهان: سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری: ۸۸ ص: مصور (رنگی).

موضوع: دیوارنوشته‌ها — ایران — اصفهان — نمونه‌پژوهی

موضوع: دیوارنوشته‌ها — ایران — اصفهان

رده بندی دیویی: ۰۸۰

رده بندی کنگره: ۱۳۹۵ غم/۱۳۲۹۷۸ GT۳۹

سرشناسه: مسجدی، حسین، ۱۳۴۵ -

شناسه افزودن: عرب، غلامحسین، ۱۳۳۶ -، عکاس

شناسه افزودن: صرامی، محمدعلی، ۱۳۵۴ -، گردآورنده

شناسه افزودن: سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان

وضعیت فهرست نویسی: فیه

خطی زدلتنگی

(تاملی بر ادبیات یادگاری‌های دیوارنیش‌ت اصفهان)

گردآوری تصویری: موزه حمام علی قلی آقا

عکاسان: غلامحسین عرب (مجموعه میدان امام، تخت

فولاد، آستان مقدس امامزادگان درب امام و اسماعیل،

مسجد جامع)، حسین شجاعی‌منش (مساجد سید و

علی قلی آقا)، سعیدمحسن صفوی‌فر (کاخ چهلستون، پل

خواجو، آستان مقدس امامزاده سنی فاطمه، مدرسه چهارباغ)،

فریبرز علاقه‌بند (بقعه شیخ ابو مسعود)، علیرضا سوری (کاخ

هشت‌بهشت)

پژوهش و خوانش: حسین مسجدی

طراح و صفحه‌آرا: علی سجادیه، نیما پیراسته بروجنی

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: نخست، بهار ۱۳۹۶

انتشارات: سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۳۲-۲۷۶-۱

فهرست مطالب

۷	یادداشت مدیر موزه
۱۱	مقدمه
۱۲	پیشینه دیوان‌نویسی
۱۲	ذاتی
۱۴	عرضی
۱۵	انگیزه‌های دیوان‌نویسی
۱۶	میل جاودانگی
۱۷	مرگ آگاهی
۲۰	ایجاد تجربه شخصی در سترناریخی
۲۰	تعلیم و اندرزهای اخلاقی
۲۰	مناجات و عریضه نویسی
۲۱	تذکار برای آیندگان
۲۱	حس زیباشناختی
۲۱	حس همه گویایی
۲۳	حس غنابخشی
۲۴	حس موزه ای
۲۴	حس آشنائزدایی
۲۴	ایستادگی (استعاره)
۳۱	اندیشه
۳۱	خورشیدی
۳۱	ابرار وجود
۳۷	اعتراض
۳۴	تاریخ نگاری
۳۸	تحاف
۳۰	نقد و بررسی نمونه‌ای از دیوان‌نویسی‌های تاریخی
۳۱	متن کتبی
۳۳	نقد و بررسی کتبه‌ها با رویکرد تاریخی
۳۹	یادداشت
۴۲	نمونه‌هایی از دیوان‌نویست‌های اصفهان

خطی ز دلتنگی

به یادگار نوشتم خطی ز دلتنگی...

طی این لحظه ز دلتنگی، بر این دیوار
یادگارم بنویس ز شکوه میوی
از دورنگی که ز بارش دیدی، عیار!

گر تو خاموش بمانی
چه کسی خواهد بود
که گواهی دهد:

« اینجا بودند
عاشقانی که زمین را به دگر آیینی
خواستند آذین بندند و
چه شیدا بودند! »

آه!

ناجوانمردی گیتی آیا
تا بدانجاست که فردا، وقتی
نبض این ساعت فرتوت نخواهد زد،
هیچ مستی دیگر
در ته کوچه بن بستی
در آخر شب
نعمه ما را با سوت نخواهد زد؟

با سرانگشتی، آغشته به خون و انکار،
یادگاری ز خود، امروز، بیه بر دیوار.

مؤلفه شش پادشاه

لازم است مراتب سپاس و قدرشناسی خود را نثار عزیزانی کنیم که بی همراهی شان امکان چنین امری میسر نبود:

- اساتید مرجع و دانشمندان جامع آقایان جمشید مظاهری و مهدی کیوانی.

- مدیران عامل، معاونین فرهنگی، مدیران هنری و کارکنان سابق و فعلی سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان؛ آقایان محمد بیگ، مهدی

بابایی، علی اکبر بقایی، منصور سلطانی زاده، مهدی سلطان، آقایان محمد کاظمی، محمدمهدی مغروری، محمد عیدی، محمدرضا کشانی و مصطفی بگدلی

و همکاران موزه حمام علی قلی آقا، خانمها ملیحه السادات قریشیان، زهره آجری، الهام جنتی.

- مدیر روابط عمومی و محارزان سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان؛ آقایان شهرام امیری، نادر جهانبازی و سید روح الله سید

العسگری.

- رئیس، روابط عمومی و مسوول بخش نسخ خطی کتابخانه مجلس شورای اسلامی؛ آقایان محمدرضا

مجیدی، فرزاد نهانوندی و محمود نظری.

- رئیس حراست و روابط عمومی اداره کل اوقاف و امور خیریه استان، آقایان علی صادق مصلح، حامد

جعفرزاده.

- مدیر کتابخانه مدرسه صدر بازار، آقای مهدی صدری.

- آقای مجید کریمی در مدرسه چهارباغ.

- خانم مولود ستوده در سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران.

و دوست اصفهانی شناس آقای غلامرضا نصراللهی.

موزه حمام علی قلی آقا

مجموعه حاضر، شامل کتاب «خطی زدلتنگی» با پژوهش آقای دکتر حسین مسجدی و فیلم مستند «به جهت یادگاری» به کارگردانی آقای سعیدمحسن صفوی فر تقدیم علاقمندان تاریخ و فرهنگ اصفهان می شود. این مجموعه ابتدا در قالب گردآوری و ثبت تصویری، شامل ۶۵۰ قطعه دیوارنبشت های ۱۷ بنای * تاریخی شهر اصفهان شد و این مهم به همت پنج عکاس - «رمضان عصفهانی؛ آقایان «غلامحسین عرب»، «حسین شجاعی» و «فریبرز علاقه بند»، «سعیدمحسن صفوی فر» و «علیرضا سوری» از سال ۱۳۹۱ در سه ساله سال انجام پذیرفت. این مجموعه، بنا بر مساحت آثار - گوشه های پنهان بنا، گردوغبار سالیان دور و حتی قرن ها - نمی تواند ادعای پوشش کامل داشته باشد، اما تا حد امکان بیشتر بناهای تاریخی واجد اثر را شامل می گردد. حدود نیمی از آثار ناخوانا و یا غیرقابل استناد بودند. از نیمی دیگر، بخشی تکراری و بقیه تشابه معنایی و مفهومی داشتند. به جز این، از همه تصاویر استفاده گردید، که قدیمی ترین آنها مربوط به قرن نهم - ۸۶۸ ه ق - واقع در «مسجد جامع اصفهان» - تصویر صفحه قبل - و متاخرترین آنها مربوط به سال ۱۳۳۳ خورشیدی، دست نوشته هنرمند فقید، «پرویز کلانتری»، در دوبوش «کاخ چهلستون» است.

* مساجد امام، شیخ لطف الله، جامع، سید علی قلی آقا و آستان مقدس امامزادگان شریف درب امام و اسماعیل و سنی فاطمه، تکیه های حاج محمد صادق، میر و بابا رکن الدین، پل خواجو، کاخ های عالی قاپو، هشت بهشت و چهلستون، بقعه شیخ ابوسعود و مدرسه چهارباغ.